

Skolebørn har *krav* på undervisning

- også ved ufrivilligt skolefravær

Når barnet ikke kan komme i skole, må skolen komme til barnet. Skolen er nemlig forpligtiget til, at barnet fortsat modtager undervisning i form af sygeundervisning. Når et barn får ufrivilligt skolefravær, er skolen forpligtet til at sikre, at barnet fortsat modtager undervisning, og at undervisningen tilrettelægges på en måde, så den passer til barnet.

MAJBRIIT SVINTH
SOCIALRÅDGIVER,
ADHD-FORENINGEN
TLF. 53 72 99 08

Ufrivilligt skolefravær

Dette ligger helt overordnet i begrebet 'sektoransvar'. Sektoransvar betyder, at et offentligt tilbud skal være tilgængeligt for alle, således er skolen forpligtet til at tilbyde undervisning – også til de børn, der er ramt af mistrivsel/overbelastning, og som følge deraf har ufrivilligt skolefravær.

Jeg oplever, at langt de fleste, som henvender sig i rådgivningen med spørgsmål om ufrivilligt skolefravær, ikke har fået et tilbud om sygeundervisning efter gældende regler.

Derfor vil jeg med denne artikel sætte fokus på problematikken og beskrive reglerne for sygeundervisning.

Afvisning

Jeg hører ofte i rådgivningen, at skolen afviser undervisning, mundtligt, med den begrundelse, at der ikke er ressourcer nok. Dette er dog aldrig en gyldig begrundelse for at afvise sygeundervisning. I det hele taget er det svært for skolerne at finde en gyldig begrundelse til at afvise sygeundervisning,

da det er såkaldt 'skal-bestemmelse' i lovgivningen. Derudover er det også sådan, at initiativet skal komme fra skolens leder. Det er min oplevelse, ud fra mange henvendelser i rådgivningen, at det sjældent fungerer sådan i praksis. Vi har i ADHD-foreningen opmærksomhed på dette, og har været i dialog med Styrelsen for undervisning og kvalitet i Børne- og undervisningsministeriet omkring problematikken.

Styrelsen for undervisning og kvalitet slår fast, at iværksættelse af sygeundervisning er en del af den almindelige undervisningspligt. Det oplever vi som et stærkt signal om, at skolerne ikke overholder undervisningspligten, hvis de ikke lever op til reglerne for iværksættelse af sygeundervisning.

Reglerne for sygeundervisning

Skolens forpligtigelse til at iværksætte sygeundervisning fremgår af folkeskolelovens § 23, bekendtgørelse om sygeundervisning af elever i folkeskolen og frie grundskoler, og den tilhørende vejledning.

“Elever, der gennem længere tid på grund af smittefare eller af hensyn til deres sundhed eller velfærd ikke kan undervises i skolen, undervises i deres hjem eller på den institution, hvor de opholder sig”
Kilde: Folkeskolelovens § 23.

Det er skolelederen, på den skole hvor barnet går, der har ansvaret for at iværksætte sygeundervisningen.

Hvornår skal der iværksettes sygeundervisning?

Det skal der, når et barns fravær på grund af sygdom eller lignende vurderes til at blive af længere varighed. Skolens leder er ansvarlig for, at der hurtigst muligt rettes henvendelse til elevens forældre, og senest når en elev har været fraværende i 15 dage. Det gælder også ved drypvis fravær, når dette samlet når 15 dages fravær.

Styrelsen for kvalitet og undervisning i Børne- og undervisningsministeriet bekræfter skriftligt til ADHD-foreningen, at skolelederen *senest skal* iværksætte sygeundervisning, når eleven har haft 15 dages sygefravær, herunder også ved et kortere gentaget sygefravær, når det er summet op til 15 dage.

Det er præciseret i vejledningen til bekendtgørelsen, at reglerne om sygeundervisning gælder alle former for sygdom og lignende, herunder også elever der lider af psykisk mistrivsel og ufrivilligt skolefravær. Således er det vigtigt at understrege, at sygeundervisning ikke kun er begrænset til det, der i en mere 'gammeldags' forstand forstås ved sygdom. Desværre opleves det i praksis, at sygeundervisning til børn med ADHD (eller med mistanke

herom) bliver afslået med den begrundelse, at der ikke er tale om sygdom, hvilket ikke altså ikke er korrekt ifølge lovgivningen.

Hvis der er tvivl om, at elevens fravær er begrundet med sygdom eller lignende (mistrivsel, overbelastnings symptomer, ufrivilligt skolefravær), kan skolen bede om en lægeerklæring eller en udtalelse fra den kommunale sundhedstjeneste.

Hvem er ansvarlig for at iværksætte sygeundervisningen?

Det er skolelederen, på den skole hvor barnet går, der har ansvaret for at iværksætte sygeundervisningen. Iværksættelsen skal ske hurtigst muligt, og efter samråd med barnets forældre, hvis barnet opholder sig i hjemmet. Hvis barnet er indlagt på et sygehus eller lignende, skal skolens leder sikre sig, at barnet modtager undervisning der.

Hvad skal sygeundervisningen indeholde, og i hvilket omfang skal den gives?

Omfanget af sygeundervisning skal altid tilpasses det enkelte barns forudsætninger. Der skal tages hensyn til, at barnets behov og muligheder for sygeundervisning er meget individuelle. Udgangspunktet for sygeundervisningen er, at fagrækken og timetallene for de enkelte fag følges. Der kan ud fra en konkret vurdering reduceres i fagrække og timetal. Hvis der er tale om f.eks. psykisk mistrivsel/ufrivilligt skolefravær, som har betydning for barnets motivation, bør sygeundervisningen tilrettelægges under særlig hensyntagen til dette.

Helt konkret kan der tages udgangspunkt i temaorienteret undervisning ud fra barnets interesser f.eks. i praktiske/musiske fag. Hvis det vurderes, at barnet ikke kan følge vanlig fagrække og timeantal, bør der tages udgangspunkt i en minimumsramme på 8-10 timer ugentligt med undervisning i dansk og matematik som enkeltmandsundervisning. Dog skal rammerne vurderes konkret og med sigte på, at barnet bedst muligt skal bringes tilbage til skoleundervisning. Dette er i tråd med sektoransvaret, som beskrevet indledningsvist, så skal skolen sikre, at undervisningen er tilpasset barnet – ikke omvendt.

Hvordan følges der op efter et forløb med sygeundervisning?

Ved overgang fra sygeundervisning til den almindelige undervisning, skal den, der har foretaget sygeundervisningen, overgive nødvendige oplysninger med henblik på at sikre at barnet får den nødvendige støtte og hjælp undervejs. Der kan være opstået et fagligt efterslæb, som skal håndteres. Dette kan gøres ved f.eks. at tilbyde supplerende undervisning.

Hvor foregår sygeundervisningen?

Som beskrevet tidligere kan sygeundervisningen foregå i hjemmet, eller på den institution, barnet

opholder sig (typisk sygehus). Derudover er der også mulighed for at etablere sygeundervisning som digital undervisning.

Ved sygeundervisning i hjemmet bør der udarbejdes en plan for undervisningen, som løbende justeres og evalueres, så den passer til barnets situation og behov. Undervisningen skal så vidt muligt varetages af en eller flere af barnets egne undervisere.

Således skal skolens leder bestræbe sig på at anvende undervisere, som barnet kender. Der kan anvendes andre end barnets egne undervisere, men skolen bør bestræbe sig på, at det i så fald er den samme underviser, så barnet ikke skal forholde sig til skiftende undervisere under sygeundervisningen. Det er skolen, der er ansvarlig for undervisningen, men det kan aftales, at forældre varetager dele af deres barns sygeundervisning, efter en konkret vurdering. Bemærk, at det ikke er forældres ansvar at varetage undervisningen, men at det *kan* aftales.

Hvad kan man som forældre gøre, når sygeundervisningen ikke tilbydes?
Jeg anbefaler, at man i første omgang efterspørger et tilbud om sygeundervisning med henvisning til, at skolen har pligt til dette efter folkeskolelovens § 23.

Maibrith Svinth,
socialrådgiver i ADHD-foreningen

Når der er tale om mistrivsel/ufrivilligt skolefravær, kan relationsarbejdet være væsentligt, og det kan i nogle tilfælde være hensigtsmæssigt at indlede sygeundervisningen med, at en pædagog eller AKT-lærer varetager opgaven. I så fald vil der ofte i en periode være mere fokus på barnets sociale udvikling og mindre på faglig progression. Undervisning, der sikrer den faglige progression, må dog ikke udelades, og skal hurtigst muligt bringes op på et niveau, så barnet kan vende tilbage til undervisningen i klassen.

Ved sygeundervisning på sygehus mv. er det ligeledes skolens leder, der har ansvaret for sygeundervisningen. Ligeledes ansvaret for at der sikres samarbejde og overgange i forbindelse med tilbagevenden til den vanlige undervisning.

Sygeundervisning i form af fjernundervisning gør det muligt, at barnet kan bibeholde en form for kontakt til sin klasse under fraværet. Det bør altid overvejes, om barnet vil have gavn af undervisningen, hvilket selvsagt må bero på en individuel konkret vurdering. Fjernundervisning forudsætter, at barnet og forældre føler sig trygge ved, at de

kan få den hjælp, der er behov for både i forhold til det faglige, tekniske og sociale. I de tilfælde, hvor barnet er delvist sygemeldt og deltager i den almindelige undervisning i et vist omfang, kan fjernundervisning anvendes som et supplement til den almindelige undervisning. Det anbefales, at skolen anvender løsninger, som understøtter elevens kontakt til klassen. I hvilket omfang fjernundervisning anvendes, afhænger af elevens konkrete situation.

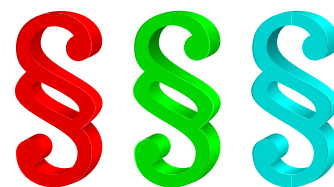
Friskoler og private grundskoler er også omfattet af reglerne om sygeundervisning.

Hvad kan man som forældre gøre, når sygeundervisningen ikke tilbydes?

Jeg anbefaler, at man i første omgang efterspørger et tilbud om sygeundervisning med henvisning til, at skolen har pligt til dette efter folkeskolelovens § 23. Hvis det afvises, vil jeg anbefale, at der bedes om et skriftligt afslag med en faglig begrundelse og en henvisning til, hvor der er lovhjemmel til at afslå et tilbud om sygeundervisning. Det vil være vanskeligt at lave et sådant afslag, da tilbuddet som nævnt er en forpligtigelse skolen har i den ovennævnte beskrevne situationer.

Der er ved afslag mulighed for at klage 'opad' i kommunen til skoleforvaltningen eller på politisk niveau. Derudover kan man klage til Ankestyrelsens tilsyn eller til ombudsmanden, hvis det opleves, at lovgivningen ikke bliver overholdt. ■

Har du behov for at drøfte din konkrete situation, er du velkommen til at kontakte mig på telefon 53 72 99 08.

ADHD-foreningens socialrådgiver træffes på tlf. 53 72 99 08:

Mandag: 10.30-13.30
Tirsdag: 12.30-15.00
Onsdag: 10.30-13.30
Torsdag: 11.00-12.00
og 12.30-15.30
Fredag: Lukket